

WETENSCHAPPERS IN ACTIE

Een publiek-sociologische benadering

Redactie

Frédéric Vandermoere

Ilse Loots

Anne Bergmans

Peter Raeymaeckers

Acco Leuven / Den Haag

Inhoud

Inleiding	9
<i>Frédéric Vandermoere en Ilse Loots</i>	
Hoofdstuk 1 Wetenschap en maatschappij. In public sociology we trust	11
<i>Frédéric Vandermoere</i>	
1. Wetenschap en maatschappij	11
1.1 Een nieuw publiek management als hefboom voor moderne wetenschap?	12
2. In public sociology we trust	13
2.1 Naar een verdeling van sociologische arbeid	16
2.2 De publieken van de publieke sociologie?	17
3. Een zoektocht van onderuit	18
Hoofdstuk 2 Cocreatie van kennis en beleid in complexe milieudossiers: welke rollen voor de (publieke) milieusociologie?	25
<i>Dries Coertjens, Marlies Verhaegen, Bert Morrens, Anne Bergmans en Ilse Loots</i>	
1. Inleiding	25
2. Twee complexe milieudossiers	27
2.1 Het beheer van kernafval in de regio Mol-Dessel	27
2.2 Milieu-en-gezondheidsonderzoek nabij industriële gebieden in Vlaanderen	28
3. Cocreatie van kennis en beleid: drie functies van participatie	29
4. De rollen van de sociale wetenschapper	31
4.1 Procesarchitect en facilitator	32
4.2 Makelaar in kennis	33
4.3 Emancipator	34
4.4 Expert	36
5. Rolverwachtingen en 'role overload'	37
6. Discussie: de publieken van de milieusociologie	38
Hoofdstuk 3 Tussen blockadia en academia. Een publiek-sociologische exploratie van klimaatactivisme	43
<i>Ewoud Vandepitte en Frédéric Vandermoere</i>	
1. Inleiding	43
2. Tot hier en niet verder	45

2.1	Organisatie	45
2.2	Actieverloop	46
3.	Methodologie	47
3.1	Etnografie	47
3.2	Discussieavond	48
4.	Bevindingen	49
4.1.	Stap één: van professionele naar traditionele publieke sociologie	49
4.1.1	Stijlen op Ende Gelände: civiel anarchiseren en gepersonaliseerde politiek	50
4.2	Stap twee: van traditionele naar organische publieke sociologie	52
4.2.1	Resonantie van onderzoek voor de praktijk	53
4.2.2	Relevantie van onderzoek voor de praktijk	54
4.2.3	Relatie tussen onderzoek en activisme	56
5.	Nabeschouwing: de publieke socioloog als 'metgezel'	57
Hoofdstuk 4 Een retrospectieve wandeling langs milieusociologische plekken		63
<i>Ilse Loots</i>		
1.	De wortels van een (milieusociologische) specialisatie in de regio	64
2.	Het leslokaal als knooppunt voor een probleemoplossende kijk	66
3.	(Andere) thruth spots van het Antwerpse milieusociologisch onderzoek	70
4.	Minder plekgebonden loci van grenzenwerk	72
5.	Close maar toch op afstand onderzoeken	75
6.	Op het spreekgestoelte: over (be)leren en (bij)leren	77
Hoofdstuk 5 Milieu en Samenleving: sociologie voor beleid en maatschappij		83
<i>Ann Crabbé en Anne Bergmans</i>		
1.	Inleiding	83
2.	Wie zijn wij?	84
3.	Wat drijft ons?	86
4.	Zijn we nu beleidssociologen of publieke sociologen?	87
5.	Welke zijn onze publieken?	88
6.	Wat doen wij met onze publieken? Wat leveren wij hen?	90
6.1	Reflectie, maar ook handelingsperspectief	90
6.2	Verhalen en syntheses	92
7.	Over moeilijkheden in de interactie met die publieken	93
7.1	Methodologische kritiek	94
7.2	Een geëngageerde socioloog wil niet noodzakelijk optreden in een publiek debat	95
8.	Wat betekent ons verhaal nu in het licht van Burawoy's vier sociologieën?	96

Hoofdstuk 6 Sociaalwerkonderzoek op het kruispunt van beleidsgerichte en publieke sociologie	99
<i>Didier Boost, Peter Raeymaeckers en Koen Hermans</i>	
1. Inleiding	99
2. Beleidsgerichte versus publieke sociologie: een kijk op sociale verandering	99
3. Sociaal werk (onderzoek) en publieke sociologie	101
4. Sociaalwerkonderzoek en Evidence-Based Practice	102
5. Positionering en opdracht	105
6. Fase 1: structureren en expliciteren van beleidsassumpties	106
7. Fase 2: verruimen en onderbouwen van het richtinggevend kader	108
8. Fase 3: structureren en expliciteren van praktijkassumpties	108
9. Fase 4: kwantitatieve en overkoepelende analyse	109
10. Fase 5: basiswerker- en doelgroeperspectief	110
11. Conclusie	111
Hoofdstuk 7 Sociale innovatie en sociologische verbeelding. Over de rol van kennis en onderzoek	115
<i>Pieter Cools en Gert Verschraegen</i>	
1. Inleiding	115
2. Kennis voor sociale innovatie	117
2.1 Op zoek naar 'best practices' en 'bewijs'	117
2.2 Gestandaardiseerde versus relationele kennis?	118
3. Het gebruik van verschillende soorten kennis voor sociale innovatie	119
4. Inzichten uit het onderzoek naar lokale sociale innovatie initiatieven	120
4.1 Sociale hergebruik economie	121
4.2 Housing First: verspreiding door een transdisciplinaire, internationale 'community of practice'	123
4.3 MigRom: conflict over emancipatie door kennisallianties	126
5. Discussie: de rol van de socioloog in processen van sociale innovatie	129
Hoofdstuk 8 Publieke sociologie en activisme. Actieonderzoek als instrument in de zoektocht naar erkenning van mensen zonder wettig verblijf	137
<i>Thomas Swerts en Anika Depraetere</i>	
1. Burgerschap zonder burgerschap: praktijken van 'horizontale solidariteit'	138
2. Actieonderzoek: naar een gemeenschappelijke probleemstelling	139
3. Het pedagogisch instrument: recettes de citoyennité	141
4. Interventies – opportuniteiten en barrières om erkenning te krijgen in het middenveld.	143
4.1 Prijsaanvragen	144
4.2 Vorming en dialoog	146
5. Conclusies: van gelijkaardigheid naar gelijkwaardigheid	148

Hoofdstuk 9 Actieonderzoek als organische publieke sociologie: het project 'Generalistisch Werkt' als case	153
<i>Dries Dingenen en Peter Raeymaeckers</i>	
1. Publieke sociologie	154
1.1 Traditionele en organische publieke sociologie	154
1.2 Knelpunten bij een organische publieke sociologie	155
1.3 Basisprincipes organische publieke sociologie	156
1.4 Het proces van kennisproductie binnen organische publieke sociologie	156
2. Actieonderzoek	157
2.1 Inspiratiegronden en grondslagen van actieonderzoek	158
2.2 Specifieke waardeoriëntatie	159
2.3 Meerdere vormen van kennen en kennis	160
2.4 Participatie en continue dialoog tussen onderzoekers en participanten	160
2.5 Gericht op 'problematische' situaties binnen een bepaalde context	161
2.6 Een proces van probleemidentificatie, planning, actie en evaluatie	162
3. Genegenheid en synergie tussen organische publieke sociologie en actieonderzoek	163
3.1 Overeenkomsten tussen organische publieke sociologie en actieonderzoek	164
3.2 Synergie tussen organische publieke sociologie en actieonderzoek	164
4. 'Generalistisch Werkt'	165
4.1 Het 'probleem'	166
4.2 Verscheidene 'onderzoeksspiralen'	167
4.3 Actieonderzoek als onderzoeksbenadering	168
4.4 De participatieve kennisproductie	169
5. Actieonderzoek als 'organische publieke sociologie'	169
De auteurs	175